

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale înscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei**Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Vestiți Cuvântul!

Unealtă cum nu este alta: cuvântul rostit — Apostolia de pe amvon

(+). Paresimile sunt răstimpul cel mai potrivit pentru reculegere. Rânduiala firii cu trezirea la viață nouă, ca și rânduielele bisericicești cu pătrunzătoarele lor îndemnuri la îmbrăcarea omului celui nou în vederea învierii Domnului, indușează sufletul și-l pornesc spre primenire. Lucrătorii viei lui Hristos trebuie să înleagă acest moment și să aibă grijă să nu le scape, ci să-l folosească așa cum vrea Stăpânul. Căci unealta le stă la îndemână: Cuvântul mântuirii, pe care și de altfel datorii sunt să-l vestească mereu, cu vreme și fără vreme.

Și ce măreață și binecuvântată-i această unealtă! „Ca 'n basme-i a cuvântului putere...” (Vlahuță). Chiar și a cuvântului profan, rostit cu convingere și dela inimă, după ce a fost trecut prin sita gândului luminat. Cu atât mai vârtos însă are putere de vrajă cuvântul Domnului, greu de bogățiile harurilor și scânteind în străluciri cerești.

Și așa este acest cuvânt, dacă-i rostit de vestitorul său cu cuvenită sfântă demnitate și conștiință, după pregătire trebuitoare. Care pregătire se începe cu st. diul teologic din anii de seminar, și se termină odată cu viața, dat fiind că „mai multă știință se cere pentru a cârmui o parohie decât pentru a cârmui un regat, pentru a călăuzi un suflet decât pentru a conduce o armată, pentru a forma un sfânt decât pentru a forma un erou”. (B. Valuy). Iar cuvântul Domnului e viață sfântă, și asta o răvinește: să odrăslească sfinți. Amvonul nu-i scenă de teatru în înțelesul lumes. al vorbii, și slujitorul altarului nu-i actor care să gădile urechile și să vâneze aplauze. Fiecărui preot îi sună cuvintele apostolului Pavel: Vai mie de nu voi vesti Evanghelia (1. Cor. 9, 10). Și încă, — pe cât stă în puterile sale — de așa, încât adevărul vestit cu graiul (după sfatul sf. Augustin) pateat, placeat et moveat. (= să fie limpede, să placă și să mște), pentru ca să fie ascultat (vorba aceluiaș) non solum intelligenter, verum etiam libenter et obedienter (= nu numai cuminte, ci și cu bucurie și gata de a da urmare celor auzite).

Ceea e drept că nu-i lucru ușor. Dar nici cu neputință nu e. Pentru ca să fie ascultat și urmat, cuvântul sfânt trebuie să porniască din inimă de părinte înțelept. Nu de sforăieli retorice au lipsă credincioșii, ci de lumină pentru minte și de hrană duhovnicească, împărțită cu iubire. Tocmai de aceea de teatralității în odăjdii se plictisesc repede. Două-trei „producții” sunt de ajuns ca să se sature. Cum se satură până la scârbă de cel care li-se prezintă în postură de Jupiter tonans, tunând și fulgerând. Ca și când numai rele

ar fi și în lună și în stele, și în lucruri și în oameni. Ori le amărește zilele, și așa destul de obidite, cu tângueli și vedenii de Casandă cobitoare. De cari otrăvitori de suflete nu sunt departe pisălogii cari îmbie invariabil aceeaș limonadă și diluată și sălcie. Ca și când comoara adevărurilor de credință s'ar reduce la câteva teme bune de a fi mereu repetate pe acelaș ton mălăeț și leșinat, înviorat doar cu te miri ce ieșire originală.

Biserica vrea să fie vestită credincioșilor *întreagă* învățătura Mântuitorului, nu numai frânturi din cutare parte a teologiei. Să zicem: din morală. Dela altar trebuie propovăduite *toate* adevărurile de credință, așa cum se află în catehism, cu rânduială și după un plan bine chibzuit de mai înainte, nu după cum îl taie capul pe cuvântătorul încrezut în inspirațiile momentane. — Cei ce urmăresc încreștările noastre privitor la predicile din catedrala blăjană au putut băga de seamă că aci se predică după un program bine cumpănit și stabilit în prealabil. Și așa ar trebui să se purceadă în toate parohiile noastre. Firește că ținând seama de împrejurările locale.

„Predica e slujbă la altar. Și într'nsa are loc o prefacere a speciilor: sufletele trebuie schimbate, și din oameni trebuie făcute mădulari a lui Hristos” (Sertillanges). Prin urmăre vestitorii cuvântului trebuie să lapede dela dâșii toată grija cea lumească, stăpâniți fiind de-o singură dorință: să-l facă cunoscut și iubit pe Hristos, și să ducă la izbândă vrerile Stăpânului, nu cine știe ce deșertăciune a slugii. Amvonul nu-i trambulină personală, nici tribună politică ori tejghea de băcănie, ci e munte sfânt, și cel ce se urcă pe el pentru a vorbi mulțimilor, trebuie să aibă în comoara inimii sale aur curat și ales din vistieria lui Hristos. Altfel e aramă sunătoare și chimvalul răsunător, oricâtă volbură, trecătoare fără urmă, ar stârni.

Pentru Duminecele de peste an cele mai potrivite predici sunt predicile catehetice, fără înflorituri meștăgite și forțate, și fără patetism teatral. Dacă nu sunt obositor de lungi, lumea le ascultă cu drag și — ceace-i și mai mult — cu folos. Mai ales dacă crainicul Mântuitorului își învrăstează canavaua cuvântării cu trăsături de actualitate, ori de interes local, spuse frumos, popular. (Ceeace nu însemnează vulgar, ci chiar dimpotrivă). Asemenea cuvântări captivează și cameni de cel mai subțire gust. Marele diplomat spaniol, Donoso Cortes, fiind întrebat odată cum poate afla un om de gust ca dâșul plăcere într'o predică din cale afară simplă (căci asculta adesea și umili preoți dela sate și din cătune),

a răspuns așa: „Când vorbește preotul, eu văd pe Dumnezeu la spatele lui”.

Vestitorii Cuvântului să aibă de grijă: Cine s'arată la spatele lor când vorbesc turmelor credincioase: Dumnezeu, ori Vrăjmașul binelui? Pentru că nici haina, nici locul, nici slujba în cadrele căreia glăsuiești, nu tănuiește pe adevăratul stăpân a cărui vrere și plăcere o faci vorbind cum vorbești, și mânat de resorturile intime cari te înșeli dacă crezi că sunt așa de bine acoperite, încât ochiu de om să nu răsbată la ele.

Din cronica unui Seminar Mic. În coloanele „Unității” s'a mai scris despre „Micul Seminar dela Beiuș”. Pentru ca On. frați preoți și credincioșii Bisericii noastre să fie mai bine informați despre această operă atât de importantă, dăm câteva crâmpeie din tânăra viață a acestei instituții.

În 17 X 1942, au sosit primii elevi dela Blaj, unde au dat examenul de admitere. Erau 7 la număr. Aici au mai găsit un coleg. Astfel „Micul Seminar” este întemeiat, cu această „turmă mică” de 8 seminaristi.

În Dumineca ultimă a lunii Octomvrie, s'a sărbătorit hramul biseriței de lemn, închinată lui Hristos Rege, lăcașul de închinare a Micului Seminar. În trei zile premergătoare, seara la orele 5, s'a oficiat „Binecuvântare cu Preasfântul Sacrament”, și o scurtă predică. Duminecă după masă la orele 3, s'a ținut o impozantă procesiune, care a plecat dela biserică, prin Bul. Regele Ferdinand până la „Grotă de Lourdes” din grădina internatului de fete, terminându-se în capela internatului, cu Binecuvântare euharistică și predică, rostită de Păr. Berinde.

Au participat 17 preoți, îmbrăcați în odăjdii, în frunte cu Păr. canonic C. Tămăian, 4 diaconi, tineretul unității dela școlile din localitate, precum și mulți dintre credincioșii noștri. Seminaristii au apărut pentru prima oră în public, îmbrăcați în haina lor de ministranți. — După câteva zile de acclimatizare, în 27. X, s'au început regulat cursurile, cu 12 elevi.

Deschiderea și inaugurarea solemnă s'a făcut de către însuși I. P. S. Sa Episcopul Valeriu Traian, în ziua de 15 Noemvrie. În cadrele liturghiei pontificale I. P. S. Sa a împărțit pe cei de față de părințești și cuernice îndemnuri pentru o viață creștinească mai intensivă. După sf. liturghie I. P. S. Sa, însoțit de asistență, în prezența conducătorilor Micului Seminar și a celor 15 alumni, săvârșește sfântirea apei, apoi a Micului Seminar, dându-l prin acest act destinației pentru care a luat ființă.

În ziua de 17 Nov. la orele 3 d. m. seminaristii au luat parte la un alt eveniment de mare importanță: *inaugurarea noviciatului Surorilor Oblate Asumpționiste.*

Sărbătorile Crăciunului, băieții le-au

petrecut la Seminar. Conform sfintelor noastre tradiții, au fost și ei la „colindat“, la Episcopia unită din loc și la cele 2 internate unite de băieți și fete, unde au executat piesa populară: „Irozii“. La începutul lunii Februarie, seminariștii s'au prezentat la liceul „Samuil Vulcan“, pentru prima sesiune a examenului particular.

Terminăm cronica, menționând vizita părințească pe care Excelența Sa Valeriu Traian a binevoit să ne-o facă în ziua de Duminecă 21 Februarie. Excelența Sa a stat de vorbă cu seminariștii, s'a informat despre progresul ce-l fac și i-a îndemnat să fie la înălțimea chemării lor. (I. T.)

Dorim preoți-luminare!

De început, nu găsim o povață mai nimerită ca aceasta: „Ține minte, că atâta vei înainta în bine, cât îți vei face silă ție însuși“ (*Imit. Christii*). Lucru, pe care ciobanul harnic îl știe, fiind zilnic treaz la un ceas matinal, spre orânduirea cu destoinicie a treburilor sale.

Nici noi, preoții, nu se cade să fim mai pe jos. Ba uneori, dacă e lipsă, ne place să credem că ne vom deștepta și mai de vreme, pentru convorbirea tainică cu Păstorul suprem, urmând ca după Sf. Liturghie să-i cerem ajutorul în rezolvirea problemelor grele ce ne așteaptă. De nu vom fi satisfăcuți nici azi, nici mâine, nici poimâine, e semn că nu suntem plăcuți lui Dumnezeu. Pentru care lucru, Sf. Bernard se întreabă: „Dacă nu ești plăcut lui Dumnezeu, nu-l îmblânzești, iar dacă nu-l îmblânzești, la ce ești preot?“ Iar Sf. Pavel confirmă: „Cel ce te lauzi în lege, cu călcarea de lege, necinstești pe Dumnezeu“ (*Rom. 2, 23*).

Fără 'ndoială că nimic mai bun decât preotul bun, precum, nimic mai rău, decât preotul rău. Deoarece preotul, în general, sau zidește, sau smintește, sau înveselește, sau otrăvește, sau e un bun pilduitor, sau e un strajnic corupător. — Dar lumea, oare nu vrea să vadă în preot, sau un înger luminat, sau un om vinovat? Ba da! Doar de aceea se interesează cu atâta asiduitate de echilibrul moral al preotului, dându-i sentințe foarte aspre. Așa, față de o mie de merite ce le-ar avea, singurul defect e pus la cântar.

Cât despre orice comportare oficială și personală a noastră, îndreptarul pavelian este: „In toate dându-te pe tine pildă de fapte bune, în învățatură, în nesticăciune, în cinste, în cuvânt sănătos, fără prihană, ca și cel potrivit să se rușineze, neavând nimic de noi a grăi hulă“ (*Tit. 2, 7-8*). În consecință, preotul, cu orice prilej, are datoria sfântă, să-și arate viața sa drept o oglindă morală, în care oricine să vadă cu ușurință, ce are de făcut și ce de întrelăsat. Firește, că lipsa radicală de compromisuri, ne cere zilnic o sfortare sistematică și serioasă. Sfortare, ce se rezumă la executarea în singurătate și cu promptitudine a unui program de viață spirituală. Program, încadrat într'o *asociație preoțească* (înțelegem pentru căsătoriți), pe care o vrem să se zemisească odată. De sigur, că roadele ce nu vor întârzia, vor fi: mai întâi, ni se vor deschide ochii de a ne cunoaște conținutul spiritual necorespunzător, în care ne-am complăcut până acum; apoi, vom conchide că ori de câteori am fost între oameni, ne-am întors acasă mai ne-oameni (Seneca); că pastorația ne-a fost capricioasă și negativă și în sfârșit, că de atâtea ori ne-am permis să ni-se vânture fără de rost, câte și mai câte lucruri de gust prost, etc., cari totalizate ne dau un „ce“ numit de Sf. Am-

broșiu „Honor sublimis, vita deformis“, (onoare sublimă și viață josnică).

Din gura unui asemenea preot, dacă amvonul nu e mut, înzadar ar curge cuvântul Domnului (*II. Tesal. 3, 1*), pentru că educație religioasă fără pildă vie, nu există.

Astăzi, după ce lumea întreagă e într'un sbucium apocaliptic, nouă preoților mai mult ca oricând, ni se cere: nobleță intelectuală, gânduri și sine, veselie comunicativă, fapte curate, cu iubire și elemosină imbibate. Ni se cere, ca maiestatea lui Hristos s'o coborim zilnic asupra noastră la altarul deapururi îmbrăcat în haină de sărbătoare. Ni se cere, ca această maiestate divină s'o reflectăm asupra oricui și oricând. Mai departe ni se cere, în calitate de confidenți ai gândurilor lui Hristos ce suntem ca „în fiecare zi să ne reînnoim făgăduințele și să atățăm sufletul nostru spre răvnă, ca și cum azi ne-am fi întors pentru prima dată pe calea binelui, zicând: Ajută-mi Doamne să aduc la îndeplinire promisiunea aceasta bună și învrednicește-mă să fac slujba ta și dă-mi harul ca să încep bine lucrul dela capăt, căci nu e nimic ceace am făcut până acum“ (*Imit. Christii* Cart I. Cap. 19, 3-4). Lucru, ce așa de bine s'ar deprinde numai într'o „Asociație“, ce în definitiv n'ar fi decât dănuirea și în „cura animarum“ a nostalgiceii vieți de Seminar.

Pr. Oct. Fulicea

Cărțile zilei

Ion Pop Reteganul: Legende, povestiri și obiceiuri românești

(Casa Școalelor 1943)

La 3 Aprilie se împlinesc 38 de ani dela moartea harnicului povestitor ardelean din Reteagul Someșului. Știm că nu se va opri nimeni asupra acestei date. Au trecut atâția ani dela sfârșitul lui pământesc, fără a da măcar cuiva de gândit că jumătate din opera scriitorului popular zace în lăzi la Academia Română nepărită, ba mai mult: nici inventariată, pentru a o putea cunoaște cercetătorii (tot mai rari) interesați. E mare numărul intelectualilor români care și câștigă existența din funcțiuni culturale; în formă concretă propagatori ai culturii.

Nu ne interesează aici faptul că un sfert din ei, dacă nu participă sufletește la difuzarea sa la crearea unor bunuri culturale, sunt uzurpatorii unei moșteniri spirituale la a cărei zidire a contribuit într'o mică măsură și dascălul Ion Pop-Reteganul. Dar e dureros a constata nu *aculturalismul* intelectualilor noștri, ci ignoranța vădită dincolo de strâmtul domeniu al unor orientări proprii, de cele mai multe ori reflexe ale instinctului de adaptare. E uimitor ce a strâns într'o viață destul de scurtă, zice N. Iorga, referindu-se la opera de folklorist a lui I. P. R. E uimitor, spunem și noi, parodiind pe marele istoric, să mai găsești critici și istoriografi literari care să nu fi auzit — dacă nu l-au citit — de Ion Pop-Reteganul. Așa ar trebui să fie. Inșă la noi, se poate și altfel. Ușor ziar din Capitală, cu o pretențioasă pagină (a doua) culturală înserează apariția volumului cu titlul de mai sus „al domnului Ion Pop-Reteganul“. Nu e o crimă, veți zice. Da, nu e o crimă dacă autorul notiței n'a citit nici *autobiografia* (cu adausul editorului) care ține loc de prefăță... Condamnăm superficialitatea, graba și lipsa de scrupul a atâtor înfatuși, care și zic că servesc cultura neamului. Să pare, bunulsimț, în practica scrisului românesc, devine o vaoare arheologică...

Să ne scuze cititorul că am luat-o nița razna, în loc să ne vedem de drum. Revenim la proaspătul volum editat de d. Vasile Netea, Uriașa muncă a lui I. P.-R. de folklorist, povestitor, scriitor, gazetar și dascăl, încă e departe de a fi complet cunoscută. Grație ostenelei d. V. Netea, care dovedește prin această și un cald devotament pentru numele lui I. P.-R., avem astăzi posibilitatea unei mai largi informații asupra operei lui I. Pop Reteganul. Dă nu s'a limitat la datele ce i-le putea oferi d. Horia Petra-Petrescu (*Transilvania*, 1934, *Țara Bârsei*, 1935; broșurile editate de Astra, nr.: 145, 185, 199, și 200) sau, mai nou, d. Ion Chinezu (*Transilvania* Nr. 10, 1941), ci a împins mai încolo vâlul, a pășit mai departe, răsfoind filă cu filă cele *douăzeci și unul de volume* (coale mari) în manuscris dela Academia. Rezultatul acestor cercetări și al celor anterioare (în revistele: *Progres și Cultură* și „Satul și Școala“) sunt consemnate în broșura Nr. 116 din biblioteca „Cunoștințe folclorice“, într'o „bio-bibliografie“ asupra lui Ion Pop-Reteganul. În Ardeal mai mult, în Vechiul Regat mai puțin (în *Biblioteca pentru toți* nr. 567: *Novelle*) scrisul lui Ion Pop-Reteganul era căutat. Dacă astăzi literatura pentru popor e foarte săracă, de vină sunt nu vremurile, ci oamenii, scriitorii; dragostea lor pentru țărane numai platonice și minimă. Pe vremea lui Ion Pop-Reteganul, chiar Slavici, Coșbuc, ba și scânteietorul Ilarie Chendi, găseau de bine și onorabil a scrie pentru masa rurală. De aceea, apostolatul scriitoricesc al lui I. P.-R. a creat discipoli. Din câmpia Ardealului se ridică Th. A. Bogdan, care scrie, după tradiții și legende, cea mai frumoasă carte despre *Ștefan cel Mare*; din părțile Banatului îi răspunde Gheorghe Cătană, a cărui *Mioriță* e adusă în discuția Academiei Române (Duiliu Zamfirescu); cei drept, în special învățătorii, munca lor nu era totdeauna de calitate. Etnografia și folklorul încă nu impuseseră, la noi, vederi sau considerațiuni științifice. Deși I. P. R. pare a avea idee de topică și morfologia limbii când recomandă folkloristului a scrie cuvântul „chiar așa după cum îl exprimă poporul, fără a adăuga sau lăsa ceva afară“, totuși nu-l respectă totdeauna această concepție. E mult mai important zelul, pasiunea pe care o pune acest dascăl în scrisul său, în compozițiile sale, naive ca formă, dar totdeauna, ca un corolar al onestității didacticismului său, bogate în idei binefăcătoare. Judecate astfel, „novelele“ și povestirile lui, constituie un admirabil repertor de pedagogie populară. El a trăit în sat; i-a cunoscut durerile, defectele și bucuriile. Lui s'a adresat I. P. R. Literatura lui moralizatoare, însă nelipsită de frumuseți interioare, venea să dărâme și să clădească, să combată viciile și să îndemne la omenie, cinste, onoare și, mai presus de orice, să apropie pe om de cer prin conduita sa restră. Era mai puțin artist, decât un scriitor de principii sănatoase exterioare unor condițiuni estetice. De prisos a observa în opera sa lipsa unei chibzuințe care trebuia să-l impună cât de puțin simț critic. Ion Pop-Reteganul s'a lăsat copleșit de cantitativul și diversitatea spiritului creator al țărănimii, ca să vadă că mai există și o *altă lume* a creației care apropie pe scriitor de adevărata artă. Bine spune d. Vasile Netea că I. P. R. nu poate fi judecat în afara felului său de gândire și a intențiilor sale literare. Cu toate că n'a răvnit o altă poziție — socială sau scriitoricească — de atât ce în care sufletul său simțea aderenle unei mulțumiri de care nu mulți dascăli și scriitori vor fi avut parte. În lumea aceasta, am surprins și unele planuri

de depășire; a căutat să se smulgă din lumea rurală; a vrut de două ori să iasă din cercul strâmt al vieții sătești. În 1885 primește propunerea lui I. M. Moldovanu, de a veni dascăl în Sâncel, nădăjduind ca în curând Blajul să-i găsească o întrebuintă. În același an ia asupra-și redactarea periodicului „Cărțile Săteanului român” — a lui N. Fekete Negruțiu, care după ce apăruse la Cluj și Gherla (1876), intrat în grija sa, simte o reînviore, îmbogățindu-și conținutul prin prezentarea a o serie de cărțurari ai neamului. Tot de aici conduce în colaborare cu P. Stoica, „Convorbiri Pedagogice”, cea mai bună revistă pedagogică a timpului, ce apărea în Panciova (Banat). Ce se întâmplă? Timotei Cipariu și I. Moldovanu, care îl apreciau mult și i-au dovedit prietenia (ultimul, i-a dat și un ajutor bănesc să-și tipărească „Țigani”), fie că și-au uitat promisiunile, fie că n’au putut, asta e mai plauzibilă, l-au lăsat pe I. P. R. în Sâncel. Ar fi rămas el și aici, dacă sâncelenii n’ar fi dat dovada unei grosolane nepăsări pentru munca bietului dascăl, neachitându-i salariul luni în șir. Zăbava în Sâncel îi fu scurtă, căci în anul următor îl vedem funcționând în Rodna Veche.

Tot așa de puțin cunoaștem motivele care l-au împiedecat de a trece în România, după cum își exprima dorința într-o scrisoare din Febr. 1881 către Gh. Barițiu. Incontestabil că ajuns într’un oraș, I. P. R. n’ar fi produs atâta. Și cum formațiunea lui intelectuală era aceea a unui autodidact, putem pune un semn de întrebare, dacă valoarea operei lui născută prin contactul cu orașul, ar fi întrecut ceea ce ne-a lăsat.

Din imensul material depus la Academie, d. Vasile Netea a ales 25 de bucăți, cam arbitrară și incoherentă alegere, tipărindu-le într’un volum cu desene de pictorul N. Brana. Dacă nu ne împăcăm cu modul de alcătuire al cărții, apariția ei în sine e un act de dreptate ce se face lui Ion Pop-Reteganu, iar grija d. V. N. mai mult decât laudabilă. E timpul ca povestitorul ardelean să fie cunoscut în orice colț de țară. La „Casa Școalelor” e mai puțin potrivită editarea lui. De ce nu și-ar face d. Netea, sau altcineva, un merit, depunând un efort pentru tipărirea întregii opere a lui I. P. R. în „Cartea Satului”, de exemplu? Dacă s’ar putea ajunge aici, ne am per-

mite o observație: să fie grupate bucățile pe genuri și specificul lor, iar desenele din text lucrate nu cu o aproximativă seriozitate cum sunt cele din volumul de față.

Nic. Albu

Știri mărunte

„Săptămâna Bănățeană”. O mână de bănățeni de inimă, trători în București, cu d. Petre Nemoianu în frunte, s’au îngrijit de o „Săptămână Bănățeană” în Capitala Țării. În cadrele acestei „Săptămâni” s’a inaugurat Luni dimineața *Expoziția retrospectivă de artă plastică bănățeană* la Ministerul Propagandei, arătând în culori vii evoluția unei arte desăvârșite (pictură, sculptură și tipărituri științifice, literare, muzicale). Cu acest prilej au rostit cuvântări ocazionale dd. P. Nemoianu și Alex. Marcu, ministru subsecretar de stat al Propagandei Naționale.

La „Astru” — București se activează. Dumineca trecută, în 28 Februarie, a avut loc a XI-a ședință a „Astru”-lui bucureștean. În cadrele acestei ședințe a vorbit d. Dr. Nicolae Popa medic, asistent universitar și președ. al Federației astriste, despre Problema Astru-lui. După care a urmat la cuvânt d. Valer Pinteș, student la medicina veterinară, desbătând: Problema intelectualului față de spiritualitatea creștină. Președ. secției de caritate, d. Berghezanu, student, a învederat activitatea secției respective vizitând, cu alții împreună, spitalul Colței, unde s’au împărțit daruri.

Asociația Româno-Finlandeză și-a început activitatea. Zilele trecute a fost înființată în București o Asociație Româno-Finlandeză. Activitatea și-a început-o săptămâna aceasta printr’o mare festivitate la Ateneul Român, unde au vorbit dd. Horia Hulubei, rectorul univ. din București, și Eduard H. Palin, ministrul Finlandei la București. După care orchestra simfonică a Filarmoniceii, dirijată de maestrul Schneevoigt a executat un concert de Jan Sibelius, închinat Finlandei.

Ziua Regilor Spaniei. Printr’un decret al generalisimului Franco, ziua de 28 Februarie — ziua în care a murit Alfons XIII, ultimul rege al Spaniei — a fost declarată drept zi comemorativă a Regilor Spaniei. Pentru prima dată această zi a fost sărbătorită cu mare fast în vestita mânăstire Escorial.

Msgr. Spellman spre patria sa. La începutul acestei săptămâni arhiep. Spellman al New-Yorkului, confidentul președ. Roosevelt, și-a luat sborul din Cetatea Vaticanului, cu avionul, spre Sevilla, Alger și Anglia, de unde, după ce va inspecta activitatea preoților catolici atașați pe lângă trupe, se va reîntoarce în Statele-Unite. — *Europapress* crede a ști că Msgr. Spellman va primi, la plecarea din Vatican, un mesaj al Sf. Părinte către d. Roos-

velt. — În Roma, între acest ierarh cu însărcinări diplomatice și între d. von Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului, aflător în vizită la Duce chiar pe când se afla în Cetatea Eternă Msgr. Spellman, dela Berlin se declară oficial că de ceva convorbire nici vorbă nu poate fi, orice ar afirma agenția Reuter.

Locale. Dumineca viitoare, I din Paștele, va predica în catedrală pâr. Gh. Dănilă, canonic mitropolitan, despre: Mărturisirea păcatelor.

„Biserica ortodoxă reînviată”, omagiază pe Stalin. Căpetenia „bisericii ortodoxe reînviată”, un anumit Alex. Vdenski, a ținut să omagieze și el pe Dictatorul Roșu din prilejul celei de a 25-a aniversare a armatei roșii. Adresându-se lui Stalin, numitul Vdenski îl numește „creerul, inima și voința” armatei bolșevice — și îi urează ani mulți și fericiți. — Trebuie notat că această „biserica” a fost creată de bolșevism și nu reprezintă decât un fenomen răsleț (cum remarcă și agenția *Stefani*), fără trecere la masele mari ale poporului. În strălănită „biserica ortodoxă reînviată” e unealta de propagandă a regi ului comunist, menită să mascheze oarecum politica antireligioasă a Sovieticilor.

Bulgaria stă să ridice o nouă universitate. Vecinii dela sud au răgaz și bani pentru înființarea și deschiderea unei noi universități, care e plănuț să fie la Skopje. E vorba să se deschidă la toamnă cu două facultăți de temelie: una de istorie, alta de filosofie. Se va învăța aci și filologie slavă, apoi geografie și limbile: greacă, latină, germană, italiană și franceză.

Prăjituri se pot vinde numai Dumineca. După cum s’a dat publicității de cei în drept, începând cu 2 Martie c., fabricația, vânzarea și consumarea preparatelor din făină de grâu, orz și din orice alte făinuri comestibile la cofetării și patiserii, este permisă numai o singură zi pe săptămână: Dumineca. Totodată s’a interzis comerțul ambulan cu orice fel de produse fabricate din făinuri comestibile.

Cua mai mare peșteră de gheață din lume a fost descoperită nu de mult — cum scrie *Curierul Germano-Român* (23. II. 43) de exploratori germani în munții Tenen din apropierea Salzburgului. Dimensiunile acestei peșteri sunt colosale: 30.000 m’, iar intrările acoperite de gheață 40 km. Faptul că se găsește la peste 2000 m. deasupra nivelului mării face ca intrările să fie împodobite de blocuri de gheață ce trec și peste 50 metri.

Telefonul „Unirii”

Ștefan, Ocna Mureș. Am primit 500 Lei, din cari 200 pe 1941, 250 pe 1942 și restul pe 1943

Am primit abonamentul pentru susținere și exprimăm mulțumirile noastre: Oficiul parohial Boușanul de sus 400 lei, Degan, Budiuți, Fodor Ocna-Mureș 500 Lei, General Boeriu Sibiu 1000 Lei

„PATRIA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII S. A. BLAJ

Capital deplin vărsat Lei: 10.000.000

Rezerve . . . . . Lei: 1.800.000

Reg. Soc. Bancare Nr. 14/1934

CONVOCARE

Domnii acționari ai Băncii „PATRIA” Institut de Credit și Economii S. A. Blaj, se invită cu onoare, în sensul § 13 și următorii din statute, la

a LVII-a ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ

care se va ține Sâmbătă, 27 Martie 1943, orele 16 în localul institutului.

Dacă în ziua aceasta nu se întrunește numărul necesar de acționari pentru a lua deciziuni valabile conf. art. 15 din statute, Domnii acționari sunt invitați la o nouă adunare generală, care se va ține în ziua de 28 Martie 1943, la aceeași oră și cu aceeași ordine de zi.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de Administrație, Raportul Comitetului de Cenzori, Bilanțul și darea absolutului.
3. Distribuirea beneficiului net.
4. Alegerea Membrilor Consiliului de Administrație și a Comitetului de Cenzori, pe o perioadă de 3 ani.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii Consiliului de Administrație pe anul 1943.
6. Stabilirea remunerației pentru membrii Comitetului de Cenzori.
7. Eventuale propuneri.
8. Inchiderea adunării generale.

Domnii acționari, care doresc a participa la adunare, sunt rugați să depună la cassa institutului, ori la Administrația Centrală Capitalară, sau Banca Națională a României agenția Blaj, acțiunile și eventual documentele de plenipotență, până la data de 27 Martie ora 12 din zi. Acțiunile depuse pentru adunarea generală din 27 Martie sunt valabile și pentru adunarea din 28 Martie 1943.

Blaj, 3 Martie 1943.

Consiliul de administrație

ACTIV		BILANŢ ÎNCHEIAT LA		31 DECEMBRIE 1942		PASIV
						Lei
Cassa:						10.000.000
a) numerar efectiv		3.202.344				
b) disponibil la B. N. R. și C. E. C.		320.507				
c) cupoane scăzute de încasat		32.205	3.555.056			
Disponibil la bănci:						
c) în țară			582.000			
Portofoliul de titluri:						
1. Titluri românești						
1. Cu venit fix:	Val. nom.	Val. reală				
a) Efecte publice	1.390.900	1.189.390				
2. Cu venit variabil:						
a) Acții cotate la bursă	288.500	942.700				
b) Acții necotate la bursă	650.000	423.400				
	2.329.400	2.555.490	2.555.490			
Efectele fond. de rez. legal:		99.000	48.840	48.840		
Efectele fondului de pensie:		1.356.500	339.125	339.125		
Portofoliul de scont:						
1. Plătibil în țară	In portof.	Reesc. BNR.				
a) Cambii cu gir	1.772.570	896.500				
b) Cambii cu acoperire ipotec.	1.313.200	8.906.200				
	3.085.770	9.802.700	12.888.470			
Din care în suferință		129.270				
Debitori:						
Din țară:						
a) Debitori fără garanții ipotecare		1.777.273				
b) Debitori cu acoperire ipotecară		6.093.320	7.870.593			
Creanțe în conversiune leg. 7. IV. 1934						
In portofoliu		11.680.135				
Amortizat în cursul anului		52.942	11.627.193			
Reescontate la Creditul Industrial		100.939	11.728.132			
Pierderi din legea 7. IV. 1934			14.786			
Amortizat în cursul anului			14.786			
Imobile:						
a) pentru uzul propriu			1.500.000			
b) alte imobile		2.127.820				
amortizat în cursul anului		27.820	2.100.000	3.600.000		
Mobilier:				1		
Conturi diverse				132.474		
Conturi transitorii				64.185		
				43.364.366		
						43.364.366
Capital social						
Fonduri de rezervă:						
a) rezerva legală			200.000			
b) rezerva statutară			500.000			
c) alte fonduri (I. M. Moldovan)			100.000	800.000		
Fonduri de amortisment:						
a) pentru creanțe dubioase				1.000.000		
Dif. de curs nereal. la portof. de titluri				842.948		
Fond de pensii a funcționarilor				1.600.000		
Depuneri spre fructificare:						
1. Depuneri noi:						
a) cu livrete de econ. nominative dar plătibile la purtător pe termen			6.688.999			
Depuneri vechi:						
a) reduse prin aranjament			559.413	7.248.412		
Creștători:						
1. Din țară:						
a) Creștători reduși			154.630			
b) Credit. noui: împrumut pe termen lung			10.697.800	10.852.430		
Angajamente de reescont.:						
1. În țară:						
1. Curente: La B. N. R.			9.802.700			
2. În conversiuni: La Creditul Industrial			100.939	9.903.639		
Conturi diverse creditoare				524.912		
Conturi transitorii creditoare				84.664		
Beneficiu net:						
al anului 1942						507.361

DEBIT	CONTURI	DE ORDINE	CREDIT
			Lei
Cauțiuni statutare			450.000
Efecte comerciale în gaj			1.560.950
Depozite de titluri în păstrare			189.550
Ipoteci			23.975.700
			26.176.200

DEBIT	CONTURI DE PROFIT	ȘI PIERDERE	CREDIT
			Lei
Cheltuieli de administrație:			
a) Salarii			484.600
b) Diverse			361.855
Impozite și taxe			846.455
Dobânzi plătite:			276.160
a) La depuneri			124.719
b) La reescompt			189.284
Amortizări:			314.003
a) La pierderi din L. 7. IV. 1934			14.786
b) La imobile			27.820
c) Diversi debitori			52.942
Profit net:			95.548
al anului 1942			507.361
			2.039.527

DEBIT	CONTURI DE PROFIT	ȘI PIERDERE	CREDIT
			Lei
Deponenți de cauțiuni statutare			450.000
Deponenți de efecte comerciale în gaj			1.560.950
Deponenți de titluri în păstrare			189.550
Deponenți de ipoteci			23.975.700
			26.176.200

DEBIT	CONTURI DE PROFIT	ȘI PIERDERE	CREDIT
			Lei
Dobânzi încasate:			
a) Dela portofoliu de scont			647.448
b) Dela debitori			643.703
Comisioane încasate			1.291.151
Venitul portofoliului de titluri			281.217
Venitul imobilelor			123.235
Incasări din creanțe amortizate			314.345
			29.579
			2.039.527

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație ținută la 3 Martie 1943.
Director: V. Muntean
expert contabil

Președinte: Dr. V. Macaveiu.

Blaj, la 6 Martie 1943.

Președinte: Iuliu Maior.

CONSILIUL DE

S'a revăzut și s'a găsit în

COMITETUL DE

ADMINISTRAȚIE:

Dr. Gheorghe Borșan.

consonanță cu registrele societății.

CENSORI:

Dr. Nicolae Marcu,

expert contabil

Pentru contabilitate: I. Gabriel

A. Folea.

Iosif Bucur